Η ισοπέδωση των ταυτοτήτων (Γιώργος Ρακκάς, πολιτικός επιστήμονας και διδάκτορας κοινωνιολογίας)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 28 Δεκεμβρίου, 2021

Εδώ και αρκετές δεκαετίες ο τρόπος που οργανώνονται τα κυρίαρχα πρότυπα, δεν αισθάνεται καθόλου άνετα με την **πραγματικότητα των δύο φύλων**. Ας πάρουμε για παράδειγμα, τις κυρίαρχες καταναλωτικές αξίες: Ένας κόσμος που βασίζεται στην ιδέα ότι η επιθυμία είναι απεριόριστη, και ότι ο κάθε άνθρωπος, με το ανάλογο χρηματικό αντίτιμο βέβαια, έχει την δύναμη να επινοήσει εκ του μηδενός τον εαυτό του, δεν μπορεί να ανεχτεί την ιδέα ότι το φύλο μας θέτει κάποια απώτατα όρια στις μεταμορφώσεις που μπορούμε να υιοθετήσουμε.

Ο ρόλος των δύο φύλων στην οικογένεια και την αναπαραγωγή αποτελεί επίσης πηγή δυσφορίας, για την κατανάλωση αλλά και για την εργασία: Όλα τα σύγχρονα κράτη έχουν διαμορφώσει πολιτικές 'εναρμόνισης της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή'. Στη βάση τους υπάρχει η διαπίστωση ότι οι δυο αυτές σφαίρες είναι ανταγωνιστικές, γιατί το σύγχρονο εργασιακό μοντέλο απαιτεί κατά το δυνατόν απόλυτη αφοσίωση, και κατά βάθος αντιμετωπίζει την οικογενειακή φροντίδα ως κάτι που μετριάζει την εργασιακή αποδοτικότητα. Και για την κατανάλωση, όμως, η οικογενειακή ζωή συνεπάγεται ότι το άτομο περιορίζει τον δικό του επιθυμητικό κόσμο, και άρα την καταναλωτική του διαθεσιμότητα, καθώς η φροντίδα των παιδιών του έρχεται τώρα σε πρώτο πλάνο. Αυτή η δοτικότητα του χρόνου και της προσοχής, οδηγεί σε διαφορετική ιεράρχηση των αναγκών που θέτει σε δεύτερη μοίρα την καταναλωτική αυτοπραγμάτωση.

Ούτως ή άλλως κάθε περιορισμός, που τίθεται στην ιδέα της ατομικής αυτοπραγμάτωσης, βιολογικός, ιστορικός ή πολιτισμικός αντιμετωπίζεται από αυτή τη νέα φυσιογνωμία του συστήματος ως επιβολή, επικίνδυνος αναχρονισμός, και καταπίεση. Για να το συνοψίσουμε σε μια προσφιλή έννοια της πολιτικά ορθής ρητορικής, χαρακτηρίζεται ως «φασισμός». **Τα δύο φύλα, ωστόσο, συγκροτούνται ταυτόχρονα βιολογικά, ψυχολογικά, κοινωνικά, αλλά και πολιτισμικά, και αυτό το υπαρξιακό τους βάθος σκανδαλίζει μια προσέγγιση που θέλει να προβάλει τον άνθρωπο ως 'λευκό χαρτί' πάνω στον οποίον ο 'θαυμαστός νέος κόσμος' μπορεί να εγγράψει ό,τι θέλει.**

Όλα τα παραπάνω βοηθούν στο να καταλάβουμε μια μετατόπιση που έχει

συντελεστεί τις τελευταίες δεκαετίες. Η σεξουαλική απελευθέρωση, για παράδειγμα, έχει εκτραπεί από την υποστήριξη της ελεύθερης συναισθηματικής συσχέτισης των ανθρώπων, σε μια επίθεση σε κάθε εκδοχή της που μπορεί να θεωρηθεί κανονική· ο μεταμοντέρνος φεμινισμός, έχει φτάσει στο σημείο να απορρίψει όλη την ιδεολογική και πολιτική περιπέτεια του μοντέρνου φεμινισμού, ισχυριζόμενος ότι είναι υπερβολικά 'γυναικοκρατικός'. Ότι δεν προσανατολίζεται στην... κατάργηση της γυναικείας ταυτότητας, αλλά την επιβεβαιώνει μέσα από την μάχη του για την ισότητα των δύο φύλων, ή την προσπάθεια να αναβαθμίσει αξίες που συνδέθηκαν ιστορικά με την γυναικεία ταυτότητα. Για αυτόν τον θαυμαστό νέο κόσμο το ζήτημα δεν είναι πια η ισότητα των φύλων, αλλά **ο *εκμηδενισμός* τους**.

Πίσω από την αποκαθήλωση αυτήν κρύβεται η οικοδόμηση ενός νέου καθεστώτος.**Η ισοπέδωση των φύλων**, είναι μια από τις βασικές συνιστώσες του πνεύματός του, μαζί με τον εθνομηδενισμό, και την πολυπολιτισμικότητα (που δεν παίρνει την μορφή της ανοιχτής στάσης απέναντι στον πολιτιστικά «άλλον», αλλά την χρησιμοποιεί ως άλλοθι με πραγματικό στόχο την αποδόμηση του οικείου πολιτισμού).

Θα πρέπει να δούμε, επομένως, την τάση προς έναν άφυλο κόσμο ως ένα προοίμιο για τον μετάνθρωπο. Να την συνδέσουμε με άλλες εξελίξεις του καιρού μας, όπως είναι η ανάδυση ενός ψηφιακού κόσμου –προσεχώς ενός κόσμου *εικονικής πραγματικότητας*– ο οποίος οργανώνεται με ανταγωνιστικό τρόπο ως προς τον πραγματικό κόσμο, και γυρεύει επί της ουσίας να τον υποτάξει. Ο ψηφιακός/εικονικός κόσμος είναι το πεδίο όπου για πρώτη φορά, αυτή η ιδέα της ριζικής μεταμόρφωσης του ανθρώπου μπορεί να τεθεί σε τροχιά υλοποίησης ακριβώς γιατί επιτρέπει την ολοκληρωτική **υπέρβαση της πραγματικότητας**.

Εν τέλει, πρόκειται για ένα πολιτικό πρόγραμμα που έρχεται να περιλάβει στο εσωτερικό του όλες τις προαναφερόμενες τάσεις. Είναι το πρόγραμμα των ελίτ, οι οποίες πιστεύουν πως έχουν συσσωρεύσει αρκετό πλούτο, εξουσία και τεχνολογική ισχύ, που καθιστά εφικτό έναν ολικό **επαναπρογραμματισμό της ζωής**.

Από την άλλη πλευρά, στέκουν οι πλατιές κοινωνικές πλειοψηφίες, που επιμένουν να αναφέρονται στην **ιστορικότητα και την «ανθρωπινότητά» της ύπαρξής μας** –με τις θετικές και τις αρνητικές της πλευρές, πάντα– γιατί σε τελευταία ανάλυση, ***αυτό είναι το πρόσωπό τους***. Και δίχως πρόσωπο, δεν μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο ενεργό μέσα στην Ιστορία, αλλά θα περάσουν στο περιθώριο **ενός κόσμου που πλέον δεν θα μπορούν να ελέγξουν** , όχι μόνον οικονομικά, ή πολιτικά, αλλά και υπαρξιακά.

Πίσω, επομένως, από την ένταση που κυριαρχεί στις συζητήσεις για την έμφυλη, την εθνική ή την πολιτιστική ταυτότητα, κρύβεται μια μεγάλη σύγκρουση προσανατολισμών για την φυσιογνωμία των κοινωνιών, ακόμα και την ίδια την

υπόσταση του ανθρώπου, στις δεκαετίες που θα έλθουν.

*[Δημοσιεύθηκε στο Κυριακάτικο Φύλλο της **Εφημερίδας Εστία** (19/12/2021)]*

(Πηγή ψηφ. κειμένου: ardin-rixi.gr*)*